

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.984/2014/7. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Vajda Ferenc ügyvéd) által képviselt **I.rendű felperes neve (címe)** szám alatti lakos I. rendű és **II.rendű felperes neve (címe)** szám alatti lakos II. rendű felpereseknek - a **(jogtanácsos neve)** jogtanácsos által képviselt **alperes neve (címe)** szám alatti székhelyű alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Gyulai Törvényszék 2014. október 8. napján kelt 17.P.20.166/2013/38. sorszámú ítéletével szemben a felperesek részéről 41. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi az I. rendű felperest 15.000,- (Tizenötezer) Ft, a II. rendű felperest 10.000,- (Tízezer) Ft másodfokú eljárási költség alperes részére történő megfizetésére 15 napon belül.

Kötelezi az I. rendű felperest 32.000,- (Harminckettőezer) Ft, a II. rendű felperest 24.000,- (Huszonnégyezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére az államnak külön felhívásra.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A felperesek házastársak. Az I. rendű felperes édesanyja, néhai **(személy 1 neve)** 1946. óta együtt élt szüleivel és testvéreivel, köztük néhai **(személy 2 neve)**-vel **(település neve)**-n. Néhai **(személy 2 neve)** nem alapított családot, gyermeke, tartásra kötelezhető rokona nem volt. Az 1950-es évek végére már csak az I. rendű felperes édesanyja, az ő két gyermeke és néhai **(személy 2 neve)** maradtak a **(település neve)**, **(utca, házszám)** szám alatti családi házban.

2005. november 15. napján néhai **(személy 2 neve)** és a felperesek gyermeke, **(személy 3 neve)** életjáradéki szerződést kötöttek, melynek alapján a kötelezett havi 30.000,-Ft életjáradékot fizetett. A szerződés a későbbiekben a jogosult halálával szűnt meg. **(személy 3 neve)** 2013. szeptember 5. napján az életjáradéki szerződéssel kapcsolatos követelését az I. rendű felperesre engedményezte.

A ...i Városi Bíróság 7.P.20.022/2007/7. számú ítéletével néhai **(személy 2 neve)**-t általános jelleggel cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezte. **(Település neve)** Város Gyámhivatala a 73-17/2007. Gyámhiv. számú határozatával részére **(személy 4 neve)** **(település neve)**, **(utca, házszám 2)** szám alatti lakost rendelte ki gondnokul. A ...i Járásbíróság P.20.120/2012/11. számú ítéletével a cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezést cselekvőképességet kizáró gondnokságra módosította. Az ítélet 2013. február 4. napján jogerőre emelkedett. Az alperes ...i Járási Hivatal Járási Gyámhivatala BE-09C/01/16-54/2013. számú határozatával **(személy 4 neve)**-t rendelte ki **(személy 2 neve)** gondnokaként.

A felperesek 2008. és 2013. között számos eljárást kezdeményeztek az alperes előtt, valamint egyéb hatóságoknál, hivataloknál. A kezdeményezett eljárások részben a gondnokolt **(személy 2 neve)** gondnoksági ügyében benyújtott iratbetekintés iránti kérelmeket, részben a gondnok elszámoltatására, illetve azonnali felfüggesztésére, részben a gondnok eljárásának kivizsgálására, illetve a számadásaival kapcsolatos vizsgálatra irányuló kérelmeket tartalmaztak. A kezdeményezett eljárások a **(település neve)** Városi Polgármesteri Hivatal Szociális Iroda és Gyámhivatal 28-21/2012., 28-29/2012., 28-35/2012., 28-40/2012., 28-41/2012. valamint az alperes ...i Járási Hivatal Járási Gyámhivatala BE-09C/01/16-62/2013. és BE-09C/01/16-74/2013. számú eljárásainak kivételével első fokon jogerősen befejeződtek.

Az I. rendű felperes több közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti pert is kezdeményezett. Az eljáró bíróság a **(település neve)** Városi Polgármesteri Hivatal Szociális Iroda és Gyámhivatal 385-14/2011., 28-41/2012. számú határozatai kapcsán indult eljárásokban az első- és másodfokú gyámhivatali döntéseket helybenhagyta, a 28-29/2012., 28-35/2012., 28-40/2012. számú határozatok ellen kezdeményezett bírósági felülvizsgálati perben az első- és másodfokú határozatokat hatályon kívül helyezte, az alperes ...i Járási Hivatal Járási Gyámhivatala BE-09C/01/16-62/2013. és a BE-09C/01/16-74/2013. számú határozatai esetében pedig a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította.

Az alperes a **(település 2 neve)**-i Törvényszék előtt 11.Kpk.29.057/2012., 11.Kpk.29.067/2012. és 11.Kpk.29.068/2012. szám alatt folyt eljárásokban született hatályon kívül helyező végzésekben foglaltaknak eleget tett azzal, hogy BE-09C/01/16-64/2013. számon a felpereseket kérelmüknek megfelelően tájékoztatta, hogy az általuk hivatkozott számla nem gyámi fenntartásos számla.

A felperesek kérelmet terjesztettek elő a ... Megyei Főügyészségnél is, melyben kérték annak kivizsgálását, hogy a járási gyámhivatal a gondnok megbízásakor vétett-e jogi vagy erkölcsi hibát. A ... Megyei Főügyészség a felperesek részére megküldött állásfoglalásában kifejtette, a gondnok éves számadásai ellenőrzése körében áttekintette a gyámhivatal teljes iratanyagát, melynek alapján nem észleltek ügyészi intézkedésre okot adó körülményt. A Legfőbb Ügyészség Közérdekvédelmi Főosztály Általános Közigazgatási Jogi Osztálya T.Kvfk.6696/2013/1-I. számú állásfoglalásában megállapította, a ... Megyei Főügyészség jogszerűen járt el, amikor a felperesek ügyészi intézkedés iránti kérelmeit megalapozatlanság okán mellőzte.

A felperesek módosított keresetükben az I. rendű felperes javára 200.000,-Ft vagyoni és ugyanilyen összegű nem vagyoni, míg a II. rendű felperes javára 200.000,-Ft vagyoni és 100.000,-Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Arra hivatkoztak, hogy az alperes sorozatosan, tendenciózusan jogellenesen járt el velük szemben, amikor ügyféli minőségüket nem ismerte el. Kifejtették, az okozott kárt csak arányosítani tudják, azt az egyes határozatokra vetítve tételesen kiszámolni nem lehet, az pereskedésüket ellehetetlenítené. Megjegyezték, vagyoni káruk a megjelölt összegnél lényegesen magasabb, hiszen 2.800.000,-Ft-ot költöttek gondozónőkre, 1.200.000,-Ft-ot útköltségre, 1.500.000,-Ft-ot különböző eljárásokra, 150.000,-Ft-ot postaköltségre, míg 200.000,-Ft-ot fénymásolásra. A nem vagyoni kár megtérítése iránti igényüket arra alapították, hogy az alperes eljárása során emberi méltóságukban megsértette őket és hátrányos megkülönböztetést alkalmazott velük szemben. Álláspontjuk szerint a gondnok ellenőrzése nem volt megfelelő, amit többször jeleztek a gyámhivatalnak, azonban bejelentéseiket nem vizsgálták ki megfelelően, kérelmeik elutasításra kerültek. Kérték továbbá, hogy a bíróság kezdeményezzen vizsgálatot az alperes ellen az ügyészségen, melyre tekintettel a per tárgyalását az ügyészségi eljárás befejezéséig függessze fel.

Az alperes védekezésében elsődlegesen pergátló kifogást terjesztett elő a Pp. 157. § a) és a 130. § (1) bekezdés e) pontjára hivatkozással, kérve a per megszüntetését. Kifejtette, a felperesek a közigazgatási eljárásban ügyfélnek nem tekinthetők, ugyanakkor közigazgatási jogkörben okozott

kártérítés iránti pert is csak az indíthat, aki a közigazgatási eljárásban ügyfélnek minősül. A keresetet érdemben is vitatva előadta, a felperesek nem jelölték meg, hogy az alperes pontosan mely eljárásával, milyen összefüggésben tanúsított jogellenes magatartást. Álláspontja szerint minden eljárás jogszerűen folyt, jogellenes magatartást nem tanúsított, amit igazol, hogy a **(település 2 neve)**-i Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság is osztotta azon álláspontját, miszerint a felperesek a gyámhivatali eljárásokban nem ügyfelek. A közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata iránti eljárásokban pedig a három hatályon kívül helyező végzésben a bíróság nem az ügyféli minőség téves értelmezése miatt utasította új eljárásra a gyámhivatalt, csupán a felperesek iratbetekintési jogára utalt. E döntések azonban az alperessel szembeni kártérítés jogalapját nem teremtik meg. Vitatta a kereset összecszerúségét is. Végül kérte a per tárgyalásának felfüggesztése iránti kérelem elutasítását figyelemmel arra, hogy az ügyészség az ügyben már folytatott le eljárást, amely szintén nem támasztotta alá a felperesek által hivatkozottakat.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Határozatának indoklásában megállapította, a felperesek keresetösségi joggal rendelkeznek, önmagában az a körülmény, hogy a közigazgatási eljárásban nem minősülnek ügyfélnek, nem zárja ki, hogy kárigényüket érvényesítsék. A Ptk. 339. § (1) bekezdésében meghatározott általános és 349. §-ában rögzített speciális kártérítési feltételeket vizsgálva úgy foglalt állást, hogy az alperest a gondnok ellenőrzése tekintetében mulasztás nem terheli, az irányadó jogszabályok betartása mellett rendelte ki néhai **(személy 2 neve)** részére **(személy 4 neve)** szeghalmi lakost gondnokként. Tevékenységét és a gondnokolt állapotát is rendszeresen és több alkalommal ellenőrizte, melynek során mulasztást nem tapasztalt. Utalt arra, hogy a gyámhatóság erre vonatkozó eljárását vizsgálta az ügyészség is, illetve büntetőeljárás is indult ismeretlen tettes ellen hűtlen kezelés miatt, azonban mindkét eljárás annak megállapításával zárult, hogy a gondnok elszámoltatása, a számadások ellenőrzése kapcsán az alperest mulasztás nem terheli, azt megfelelően végezte. A felperesek ügyféli minőségének el nem ismerésével összefüggésben rámutatott, a **(település 2 neve)**-i Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a felperesek által kezdeményezett közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti peres eljárásokban több alkalommal döntést hozott, megállapítva, hogy jogsértés nem történt. Mindezek alapján az alperes részéről jogellenes magatartást nem talált megállapíthatónak. Végül kiemelte, a felperesek többszöri felhívás ellenére sem tudták megjelölni konkrét kárigényüket, csupán azt adták elő, hogy milliós nagyságrendű káruk keletkezett az alperes és egyéb hatóságok eljárásai miatt, a perben azonban azt kellett volna előadniuk és bizonyítaniuk, hogy az egyes konkrét jogellenes alperesi magatartásokkal okozati összefüggésben milyen káruk keletkezett. Mivel ekként a kártérítés általános feltételei hiányosak, az államigazgatási jogkörben okozott kártérítés speciális feltételeinek fennálltát már nem vizsgálta.

Az ítélet ellen - tartalma szerint - annak megváltoztatása és az alperes keresetük szerinti marasztalása érdekében a felperesek terjesztettek elő fellebbezést. Álláspontjuk az volt, az elsőfokú bíróság megakadályozta a bizonyítás lehetőségét, a tényállást nem tárta fel, csupán a kifogásolt iratokat ismertette, s azok állításait - ellentmondások és a bizonyítékok ellenére - minden kritika nélkül átvette. Keresetük érdemi elbírálására azért nem kerülhetett sor, mert a kifogásolt alperesi eljárások hibái nem lettek feltárva. Érvelésük szerint okiratokkal, jegyzőkönyvekkel, videofelvétellel bizonyított, hogy a gondnok és vele összejáró rokonai a gondnokoltat a hatóságok tudtával éveken át embertelen körülmények között tartották, éhezették, tettelesen bántalmazták. Sérelmezték, hogy bár a bizonyítékok az elsőfokú bíróság rendelkezésére álltak, illetve kérték a bizonyítás lefolytatását, azt a bíróság figyelmen kívül hagyta. Fellebbezésük kiegészítésében további beadványokat csatoltak, melyben fenntartották az alapeljárásban általuk kifejtetteket.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte helyes indokai alapján.

A fellebbezés **alaptalan**.

A felperesek keresetükben az alperes közigazgatási határozatai kapcsán őket ért vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítését kérték a Ptk. 339. §-ára és a 349. §-ára alapítottnan. Károkozó magatartásként általánosságban azt jelölték meg, hogy az alperes az általuk kezdeményezett közigazgatási eljárásokban nem megfelelő gondossággal járt el, nem tartotta szem előtt a gondnokolt érdekeit és a gondnok eljárását sem vizsgálta ki megfelelően. Vagyoni kárként az eljárásokkal kapcsolatban felmerült kiadásait, illetve a gondnokoltra fordított költségeiket jelölték meg.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes tevékenysége során közhatalmi tevékenységet végzett, az ezzel összefüggésben keletkezett károk megtérítése iránti perben ezért a Ptk. 349. § (1) bekezdése alkalmazásának van helye. A Ptk. 349. §-a a munkáltatói kártérítési felelősség egy speciális esetét, a közigazgatási - illetve a bírósági és ügyészségi jogkörben - okozott károkért való felelősséget szabályozza. Ennek megfelelően többletfeltételeket is megállapít a kártérítési felelősség általános szabályaihoz (Ptk. 339. § (1) bekezdés) képest. Így a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének feltételei: közigazgatási tevékenységi körbe eső jogellenes magatartás, kár bekövetkezése, a kettő közötti okozati összefüggés, vétkesség, a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetve a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőséget a károsult igénybe vette. A kártérítési felelősséget ugyanakkor aktív és passzív magatartás, vagyis mulasztás is megalapozhatja. A közigazgatási jogkörben - akár mulasztással - elkövetett jogszabálysértés azonban csak akkor minősül felróható károkozó magatartásnak és alapoz meg kártérítési felelősséget, ha a jogszabálysértés kirívóan súlyos (hasonlóan: eBDT 2004.1028., és BH 2009.325. számú eseti döntések), mérlegelési jogkörben hozott határozat esetén pedig a mérlegelés kirívó okszerűtlensége vagy megalapozatlansága válthat ki kártérítési felelősséget (BH 2008.68.számú jogeset indokolása, BH 2006.122. számú eseti döntés).

Jelen ügyre vetítetten a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének speciális feltételei közül a felperesek által kezdeményezett eljárások túlnyomó többségében a rendes jogorvoslat igénybevételének követelménye kapott lényegi szerepet. Nincs helye ugyanis a kártérítési felelősség megállapításának, ha a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőséget a károsult nem merítette ki. A perbeli esetben tehát az elsőfokú bíróság által vizsgált közigazgatási határozatok közül a tényállásban tételesen felsorolt közigazgatási eljárások kivételével a többi eljárás esetében a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése szóba sem kerülhet, mivel a felperesek a rendelkezésükre álló rendes jogorvoslati lehetőségeket nem merítették ki, a közigazgatási szervhez nem fordultak fellebbezéssel, a másodfokú határozatok elsőfokon jogerőre emelkedtek.

Megjegyzi az ítéletábra, a rendes jogorvoslati lehetőség kimerítésén a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata túlmutat, az ugyanis rendkívüli jogorvoslatnak számít (PK 43. számú állásfoglalás).

Azokban a közigazgatási eljárásokban, ahol a felperesek a rendes jogorvoslati jogukat kimerítették, az ítéletábra mindenben osztja az elsőfokú bíróság álláspontját, kifejtett jogi érveit megismételni nem kívánja. Csupán megjegyzi, a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperesek kötelezettsége volt a Ptk. 339. § (1) bekezdésében foglalt általános és a Ptk. 349. § (1) bekezdésében rögzített speciális kártérítési feltételek bizonyítása, e kötelezettségüknek azonban nem tettek eleget. Helyesen utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy többszöri felhívás ellenére sem jelölték meg, tételesen, konkrétan mely alperesi magatartással összefüggésben pontosan milyen káruk keletkezett és a kár bekövetkeztét,

valamint a jogszabálysértő alperesi eljárást, mint jogellenes magatartást sem igazolták. Általánosságban mozgó, az alperes jogellenes magatartására utaló hivatkozásaik konkrét és kirívó jogszabálysértés megjelölése nélkül kártérítési felelősséget nem alapoznak meg. Lényeges az is, hogy az alperes jogszabályban előírt ellenőrzési kötelezettségét teljesítette, ami a jogellenességet kizárja (eBDT 2014.3046. számú eseti döntés). Helytállóan állapította meg ezért az elsőfokú bíróság, hogy jelen esetben a kártérítés általános - a Ptk. 339. § (1) bekezdésében foglalt konjunktív - feltételei hiányosak.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperesek a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek megfizetni az alperes másodfokú eljárásban felmerült eljárási költségét, amelyet az ítéletábra a kifejtett jogtanácsosi tevékenységgel arányban állóan, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja valamint (5) és (6) bekezdései alapján állapított meg.

Az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt illetéket a felperesek kötelesek megfizetni az államnak külön felhívásra a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) bekezdése alapján.

S z e g e d, 2015. április hó 3. napján

Dr. Kiss Gabriella sk.
a tanács elnöke

Dr. Bálint Attila sk.
előadó bíró

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla sk.
táblabíró